

ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ НАБЕРЕЖНИХ МІСТА УЖГОРОДА

Бесеганич І.В., Гасинець Я.С., Кіш Р.Я., Сойма А.Д.
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. Волощина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна

Парки, сквери та набережні є важливою складовою інфраструктури міста. У зв'язку зі зростанням темпів урбанізації якість життя у містах все більше визначається ступенем збереження компонентів природного середовища, а саме – зелених насаджень. У населених пунктах вони створюють природне пейзажне середовище, умови для масового відпочинку населення серед природного оточення і оздоровлюють природний басейн (Кучерявий, 2005).

На сьогодні в Ужгороді нараховується шість набережних: Ботанічна, Незалежності, Київська, Православна, Слов'янська та Студентська.

Ботанічна набережна знаходиться низько, практично в заплаві річки Уж. У радянські часи вона носила назву Піонерська – від однойменної назви станції дитячої залізниці, яка з'явилася у місті та розпочиналася саме від цієї набережної. У 1990-х роках станція «Піонерська» змінила свою назву на «Молодіжна». Закінчувалася ця набережна на станції «Парк», де у 1872 році серед столітніх дубів збудували першу ужгородську залізничну зупинку (на території сучасного парку Підзамкового). Ще недавно вздовж набережної росли потужні вікові пірамідальні тополі, які, втім, з незрозумілих причин були спочатку кроновані, а пізніше видалені.

Православна набережна (набережна Палацького, Московська набережна) колись була місциною заболоченою, регулярно підтопленою водами Ужа, зарослою вербами. Після проведеної регуляції русла річки на початку минулого століття ця частина міста стала більш безпечною і пристосованою для будівництва. На карті 1928 року вже є позначення її як набережної Палацького. На той час набережна була звичайною ґрунтовою дорогою. У 30-ті роки ХХ століття була оформлена частина набережної від пішохідного мосту і до сучасного угорського консульства. До нашого часу збереглися перила тих часів. Сьогодні набережна представлена алеєю із софори японської.

Набережна Незалежності (набережна Рошковича, Ленінградська набережна) – перша набережна в місті Ужгороді, історія якої почалась ще до Першої світової війни: невеличку ділянку від мосту до сучасної стоматологічної поліклініки укріпили, розширили, пішохідну доріжку відгородили парканом, а обабіч променаду висадили акації (Літераті, 2017). У період між 1910-1915 роками біля стін горожанської школи (нині Лінгвістична гімназія) були висаджені липи. Під час забудови мікрорайону Малий Галагов набережну продовжили до теперішнього транспортного мосту. Деревя (саджанці різних видів липи) висаджувалися в міру забудови мікрорайону. Останні дерева було висаджено у 1938-1939 роках біля транспортного мосту.

Київська набережна колись була невеличкою вуличкою вздовж Ужа, яка в різні часи називалася по-різному: вулиця Воргошор (1880-1920), вулиця Кожелузка (20-ті роки ХХ ст.), набережна Плотені (30-ті роки ХХ ст.). Після Другої світової війни набережна отримала назву Київська, яка збереглася до наших днів. Нині вздовж набережної ростуть переважно гіркогоштани, частина з яких

внаслідок кронування загинула та була підмінена молодими деревами гінкго дволопатевого.

Слов'янська набережна свого часу називалася Дружби слов'янських народів, пізніше назву скоротили до Слов'янської. Нині уздовж набережної висаджені лінійні посадки платанів кленолистих.

Студентська набережна з'явилася в Ужгороді найпізніше та є продовженням набережної Незалежності вниз за течією Ужа. Вздовж цієї набережної продовжується відома липова алея, яка закінчується біля підвісного мосту на території Боздоського парку. Палац дитячої та юнацької творчості, а також наявність студентських гуртожитків визначили назву набережної.